

VERHALEN VAN EN OVER STUDENTEN UIT DE MINOR
'KANSRIJKE ZORG'

De vrouw die het lange pad heeft gewandeld

2019

De vrouw die het lange pad heeft gewandeld

VERHALEN VAN EN OVER STUDENTEN
UIT DE MINOR 'KANSRIJKE ZORG'

Saskia Klinkenberg

2019

Copyright © 2019 Saskia Klinkenberg

Auteur: Saskia Klinkenberg (s.klinkenberg@hr.nl)

Mogelijk gemaakt door Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Gezondheidszorg, Verloskunde.

Mede mogelijk gemaakt door de Werkplaats Inclusieve Pedagogiek en Didactiek.

Druk: 1^e druk April 2019

Omslagontwerp:

Tekstredactie: Bas Schepers (www.heldenbureau.nl)

Verhalen & Fragmenten

Niets uit deze uitgave mag worden vereenvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit boek had niet gemaakt kunnen worden zonder:

Eline, Shanty, Tashiana, Willemieke, Roos, Chyselle, Iris, Ingeborg, Celien, Tugba, Ilja, Romee, Ilse, Jette, Mirthe en Eva (minorstudenten 'Kansrijke zorg voor kansarmen')

Moeders van Rotterdam, Bureau Frontlijn, Heldenbureau, Hogeschool Rotterdam

De moeders die hun angsten, keuzes, overwinningen en vragen met onze studenten hebben gedeeld!

Inhoudsopgave

Het verhaal van dit boek	3
Kan ik ooit iets goed doen?	7
Eva's glimlach	9
(Op-)Nieuw leven	11
Ella's reis	13
Haar naam is Mirthe	17
Eerste hulp bij noodgevallen	19
De zonde	21
Vertrouwen	23
Ik moet gewoon!	25
De vrouw die het lange pad heeft gewandeld	27
Noor	29
Ongepland betekent niet ongewenst!	31
Mijn verhaal	33
Beginnen valt niet mee, maar doorzetten wordt beloond.	35
Mijn eigen reisverhaal.	37
Aadia	39
De Opbrengst; de held dat ben ik!	41
Brieven vanuit de toekomst	42

Het verhaal van dit boek

Zou het niet fantastisch zijn....

...als we een onderwijsprogramma (minor) ontwerpen waarin aandacht is voor de begeleiding van kwetsbare moeders van Rotterdam?

...als we samenwerken met de praktijk van de stad Rotterdam, met Moeders van Rotterdam en met de gemeente?

...als we een samenwerking tussen twee instituten van Hogeschool Rotterdam, Social Work en Instituut voor gezondheidszorg, organiseren?

...als we een verbinding maken tussen het sociale en het medische werkveld?

...als we op zoek gaan naar en oor hebben voor verhalen van studenten en moeders in Rotterdam?

.....als de minor, naast stagedagen, bestaat uit een leerwerkplaats waar studenten een eigen inbreng hebben, gastsprekers ons komen verrijken, en waar het werken met verhalen op de voorgrond staat?

Met deze wens begon Saskia Klinkenberg september 2018 aan de voorbereiding van haar avontuur. Een avontuur waarin zij zestien studenten mee zou nemen in de wereld van kwetsbare moeders in Rotterdam. Zes maanden lang mochten de studenten deze vrouwen begeleiden. Een leerschool die zij de rest van hun eigen leven niet gingen vergeten. Een minor waar verhalen centraal staan. Uniek op de Hogeschool Rotterdam.

Maar waarom verhalen centraal?

De keuze voor verhalen is eigenlijk logisch. Ook in 2019, waarin feiten en cijfers de overhand lijken te hebben, zijn onze hersenen nog steeds gek op verhalen. De kracht van verhalen is enorm. Zij geven betekenis aan feitelijke informatie en aan gebeurtenissen in ons leven. Ook geven verhalen de mogelijkheid je in te leven in de ander, zoals de moeders uit Rotterdam.

Kenmerkend voor verhalen is ook dat ze zich niets aantrekken van schoolstructuren, procedures en fysieke locaties. Ze lopen er dwars doorheen. In verhalen vertellen mensen, dus ook studenten, vaak ongemerkt hoe zij het dagelijks leven ervaren, wat voor hun belangrijk is in hun leven of studie en wat zij geleerd hebben.

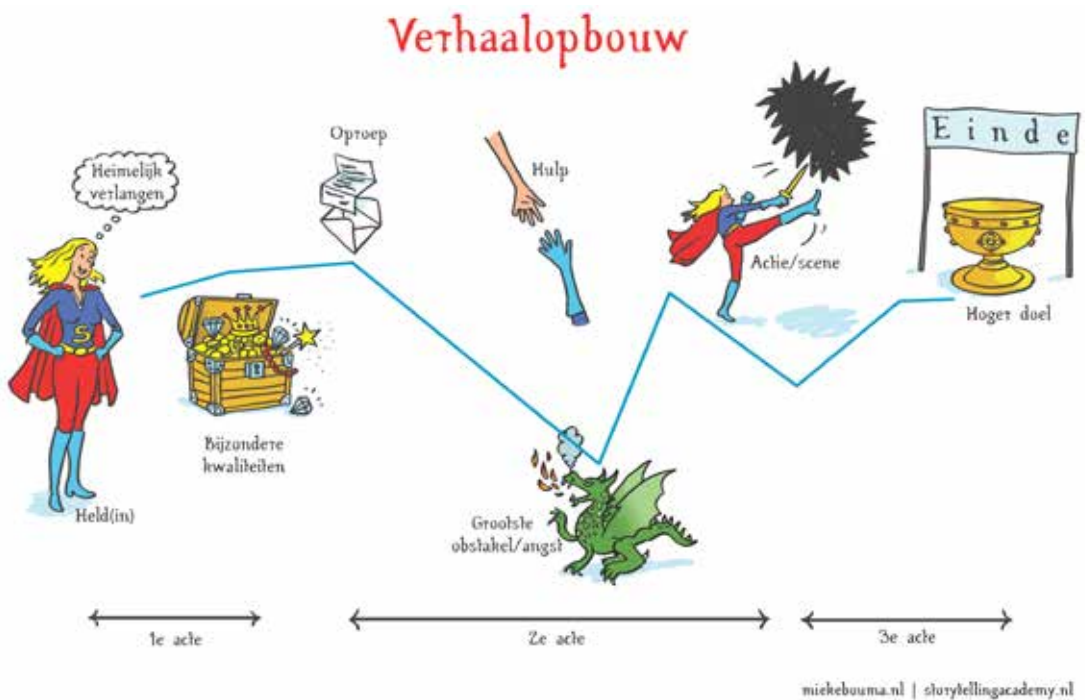
Maar wat zijn dan verhalen en hoe zit een goed verhaal in elkaar?

We kunnen veel leren van de verhalen uit de stages van de studenten bij Moeders van Rotterdam. Het geeft betekenis aan feiten en cijfers over het werken met kwetsbare moeders, oorzaak en gevolg van gebeurtenissen in het leven van de moeders worden herkenbaar en verhalen zetten studenten aan tot actie!

Verhalen die deze effecten bereiken bevatten altijd vaste ingrediënten, de 'narratieve structuur'.

In **figuur 1** zie je de narratieve structuur, ook wel 'reis van de held' genoemd, die in ieder verhaal te herleiden is. Ook voor verhalen van de studenten en over de kwetsbare moeders geldt deze reis.

Figuur 1: Narratieve structuur 'de reis van de held'

Bron: Mieke Bouma (auteur) en Iris Boter (illustratrice)

Een korte uitleg van de ingrediënten van deze reis in relatie tot het avontuur van Saskia en haar studenten.

Held

Ieder verhaal kent een held(in). Hij of zij hoeft geen Superman of Batman te zijn, maar gewoon een persoon van vlees en bloed met sterke en mindere eigenschappen. Denk maar aan de kwetsbare moeders. De kracht van de cliënten als held in hun verhaal is dat je je ermee identificeert en betrokken bij hem of haar raakt. De held(in) heeft altijd een verlangen, vaak de start van de reis.

Oproep tot avontuur

Ieder verhaal kent een moment dat voor de held het avontuur gaat beginnen. Dit gebeurt door een oproep tot actie. Bij de moeders komen gebeurtenissen en ontwikkelingen soms zo bij elkaar dat er iets moet gebeuren. Ze vragen bijvoorbeeld Moeders van Rotterdam om hulp. Er moet iets gebeuren en de reis begint nu echt!

Mentor

De held(in) gaat op reis vanuit een verlangen en een oproep. Een held kan het nooit alleen en heeft hulp nodig. Dit noemen we in de reis de mentor. In de reis van de moeders zijn de studenten de mentor. Zij ondersteunen de moeder met hulp, vragen en wijze raad. Ze geven vertrouwen en helpen de moeders om in actie te komen om hun verlangen waar te maken. De studenten zijn dus een onmisbare schakel in de reis van deze held.

Wie zou de mentor zijn in de reis van de studenten zelf?

Draak

Een verhaal kent altijd spanning en tegenslag. Dit zijn de draken. Denk maar aan angst, onzekerheid, agressie of een verslaving bij de moeders. Maar ook bureaucratie, financiële afspraken of tijdgebrek zijn draken die studenten samen met de cliënten tegenkomen. Ook de studenten zijn in hun eigen persoonlijke ontwikkeling tijdens de minor verschillende draken tegen gekomen.

Climax

Elk verhaal kent een climax met de plotvraag; zal het de held(in), zoals de studenten, lukken hun einddoel te behalen. Zal het mij lukken om iets te leren van een moeder, dat mij voor altijd bij blijft? Zal het mij lukken om het verhaal van mijn eigen moeder een plek te geven in mijn doen en laten als professional?

Einde

Elk verhaal kent een einde waarin duidelijk wordt of de held(in) haar doel heeft bereikt en wat dit voor haar betekent. Kennen jullie zulke momenten in je eigen werk? Dat je trots bent op je client of wat je samen met je cliënten hebt bereikt?

Deze narratieve structuur van de reis is de basis voor alle verhalen die in dit boekje staan. We zijn benieuwd welke heldinnen, draken en mentoren je herkent.

Nadat Saskia zelf enkele draken had omarmd kon de reis voor haar en zestien studenten beginnen. De studenten wisten niet wat hun te wachten stond. Het avontuur zou hun langs de gezondheidsrisico's van leven in armoede brengen, meenemen in wonen en werken in een achterstandswijk, storten in een wereld waarin ze communiceren met mensen die geen Nederlands spreken en hun eigen angsten, onzekerheden en kwaliteiten laten ontdekken.

Moeders van Rotterdam en het Vlietland Ziekenhuis deden mee aan dit avontuur en boden stageplaatsen. Crista Hoeksema en Kitt Bosman van het Instituut Social Work stapte aan boord. Ook het lectoraat verloskunde & geboortezorg is aangehaakt.

De team- en casusbegeleiders van Moeders voor Rotterdam zijn grote mentoren gebleken. Zij hebben de studenten begeleid in hun stagedagen bij de kwetsbare moeders. Ook hebben gastsprekers vanuit verschillende invalshoeken de rugzak van studenten op hun reis gevuld met kennis, goede voorbeelden en inspirerende verhalen.

Nu twintig weken later kijkt Saskia vol verwondering én bewondering terug. De opbrengsten zijn mooi, maar vooral de verhalen van de studenten over hun eigen ontwikkeling en de verhalen over de moeders van Rotterdam zijn iets om trots op te zijn met elkaar.

De studenten hebben geworsteld, gezocht, gevonden en geschreven. Het werd hun eigen verhaal en dat van de kwetsbare moeders die ze hebben begeleid en ondersteund. De studenten zijn voor hun verhaal en dat van de moeders gaan staan.

In dit boekje vind je een selectie van fragmenten uit deze verhalen. Het gaat ons niet om het meest gepolijste verhaal, er zitten rafelranden aan. Ons doel is om jullie als lezer een indruk van de wereld van deze studenten, hun eigen ontwikkeling en de wereld van kwetsbare moeders in Rotterdam te geven. Mocht je nieuwsgierig zijn naar de uitgebreide versie van het verhaal of meer willen lezen? Stuur een mail naar s.klinkenberg@hr.nl

Met dit boekje willen we je ook laten zien wat de kracht van een verhaal kan zijn, beseft meegeven dat wat je tegenkomt een verhaal is waar je van kunt leren en een platform bieden voor de studenten die zijn gaan staan voor hun verhaal en een persoonlijke ontwikkeling hebben doorgemaakt.

Geniet van de avonturen!

'Weet u wat de kracht van verhalen schrijven is? Pas als je begint te schrijven merk je wat de kracht is. Als je je eigen verhaal voorleest, merk je wat jouw verhaal met anderen doet. Zelf een verhaal schrijven over iemand doet het iets met mij. Door een verhaal over iemand anders te schrijven, leer je de persoon beter kennen en dit zonder veroordelen. Een verhaal over jezelf schrijven is ook moeilijk. Soms vraag je jezelf af, wat willen mensen over mij weten? Wat is er zo belangrijk in mijn leven, dat het iemand anders zou interesseren? Begin eens met schrijven en je gaat zelf zien wat de kracht is van verhalen.'

Tashiana

(fragment uit reflectie van student op de minor)

'Alle gebeurtenissen staan nu vastgelegd in verhalen, maar wat gebeurt er met mij als schrijver van die verhalen? Vele malen heb ik mijn laptop dicht gedaan omdat ik niet wist waar ik moest beginnen of hoe ik verder moest met schrijven. De meeste keren heb ik het opgegeven en wilde ik niet mijn eigen verhaal op papier zien staan en vooral niet dat andere mensen het zouden lezen.

Waarom ik het uiteindelijk toch heb gedaan? Dat is heel erg simpel. Ik wilde niet opgeven net als alle andere keren. Ik wilde niet opstandig doen en vooral niet mezelf zien falen. Ik ging door en schreef elke dag een klein stukje en ik merkte dat het mij steeds beter deed voelen. Ik kreeg steeds meer inspiratie om te schrijven en voor een groot deel deed het mijn hart luchten, oftewel zo voelde het.'

Tugba

'Ik hoop dat de lezers van deze verhalen zich meer kunnen inleven in de levens van de cliënten. Dit zal bijdrage aan een wereld met acceptatie zonder al te veel oordelen.'

Eva

'Ondanks mijn eigen situatie wil ik andere mensen helpen.'

Kan ik ooit iets goed doen?

Ik ben een alleenstaande moeder met vijf kinderen. Wat ze van mij denken? Ze denken dat ik alleen van een uitkering leef en dat ik met meerdere mannen naar bed ga. Ze zeggen ook; ze heeft zo veel kinderen, daar kan ze nooit goed voor zorgen. Dat zeggen ze dus over mij. Niemand praat over hoe hard ik mijn best doe voor mijn kinderen. Ik heb inderdaad een uitkering, maar waarom? Niemand vraagt het aan mij. Ze zeggen dat ik vast geen anticonceptie gebruik, want ze heeft al vijf kinderen. Komen er nog meer? Dat is wat de mensen zich afvragen.

Maar wat is mijn verhaal?

Ik ben inderdaad een alleenstaande moeder. Daar heb ik zelf voor gekozen. Ik had een partner en hij sloeg mijn kinderen. Dat wil ik niet voor mijn kinderen. dus ik heb voor mijn kinderen gekozen in plaats van voor de liefde van deze man.

Ja, ik heb vijf kinderen. Maar wat niemand weet is dat ik, ondanks gebruik van anticonceptie, toch twee keer zwanger ben geraakt. Dat kon ik niet voorkomen. Zelf had ik het ook niet verwacht, maar waarom wil iedereen mij veroordelen?

Ik wil mij nu graag laten steriliseren, maar dat is niet zo eenvoudig. De dokter zegt dat ik eerst moet afvallen. Ik doe mijn best, maar het is niet makkelijk voor mij. Mijn leven draait om mijn vijf kinderen en heel veel afspraken. Ik ben blij als ik even een moment voor mijzelf heb.

Met de uitkering en een aantal toeslagen zorg ik voor mijn kinderen. Soms heb ik niet voldoende geld.

Ik heb schulden, hoge schulden. Ik word geholpen door medewerkers van de schuldsanering. Ze zeggen dat ze mijn schulden betalen en mijn vaste lasten. Ik krijg elke maand leefgeld van hun.

Alleen dat leefgeld is niet voldoende om van te leven met vijf kinderen. Soms moet ik extra dingen voor de kinderen kopen, zoals kleding. Dat lukt niet met het bedrag wat ik per maand krijg.

Nu bleek ook nog dat mijn schulden helemaal niet betaald werden. Dit hadden ze mij wel beloofd. Hoe kan dat nou? Soms denk ik, ik kan beter zelf mijn zaken regelen.

Ook ben ik aangemeld bij de Voedselbank. Ik waardeer dit zeer, maar het eten is niet genoeg voor mij en de kinderen. Ik geef dan toch nog extra geld uit aan eten en drinken voor mijn kinderen. Ik doe mijn best, maar kom er niet aan toe mijn schulden zelf te betalen.

Ik wil graag alles zelf doen, maar heb een lichamelijke handicap. Door een aandoening aan mijn handen, kan ik bijvoorbeeld moeilijk mijn eigen huishouding doen. Hier heb ik hulp bij nodig, maar niemand ziet dat en ik durf het niet te vragen. Ik schaam mij ervoor.

Toen ben ik in contact gekomen met de 'Moeders van Rotterdam'. Zij hebben mij de hulp geboden die ik nodig had. Ze kunnen niet alle zorg leveren, daarom dragen zij mij over aan een andere organisatie. Ik ben ze daar dankbaar voor, maar ik baal er ook wel van.

Ik had namelijk een goede band met mijn begeleider van 'Moeders van Rotterdam' en ik vind het lastig om nieuwe mensen te vertrouwen. Maar ik begrijp de keuze en waardeer de inzet van mijn begeleider.

Soms vraag ik God om hulp. Ondanks mijn eigen situatie wil ik andere mensen helpen. Dat past ook bij mijn geloof in God. Ik heb een project opgezet met mijn zus. We helpen mensen die, net als ik, weinig geld hebben. Mensen hebben over mijn project ook wat te zeggen. Ze vinden het maar raar. Kan ik nou nooit iets goed doen ?

Dit is mijn verhaal!

Geschreven uit de ogen van een moeder door Tashiana

'Zal het mij lukken om iets te leren van een moeder, dat mij voor altijd bij blijft?'

Eva's glimlach

Er was eens... een jonge dame met donkere krullen. Zij had bijna altijd een lach op haar gezicht. Haar naam is Eva. Door hard werken is ze gekomen waar ze nu staat. Het vierde jaar van de opleiding Verpleegkunde. De reis ernaar toe was echter niet zonder hobbels. Hij begon aan het Zadkine college.

Op het Zadkine twijfelde ze op een dag over haar keuze. Ze wist niet zeker of verpleegkundige worden iets voor haar was. Haar moeder steunde haar en ze voerden gesprekken. Na leuke stages in het ziekenhuis besloot Eva haar diploma te halen en door te studeren. Zo begon het avontuur drie jaar geleden aan de opleiding Verpleegkunde bij de Hogeschool Rotterdam.

Eva was moe, had geen tijd voor zichzelf en miste het contact met haar oude vriendinnen. Het eerste jaar op de Hogeschool was niet wat ze ervan had verwacht. Er dwaalden meerdere vragen in haar hoofd. Wat nu? Moet ik een andere opleiding gaan doen of moet ik gaan werken? Hoe zullen mijn ouders dan reageren? Wat bereik ik ermee als ik stop?

Eva was niet de enige. Haar vriendinnen Cagla en Kirsten hadden het ook moeilijk. Cagla en Kirsten waren echter stellig. Zij wilden de opleiding afmaken, hoe moeilijk het soms ook was. Dit had Eva nodig. Vriendinnen die haar steunden.

Eva besloot de moed niet op te geven en door te gaan met de opleiding. Tijdens het vervolg van haar reis werd ze regelmatig emotioneel. De vraag die dan in haar omging was; zal ik gelukkig en blij worden met het werken als verpleegkundige en mijn leven daar omheen? Haar wilskracht won van deze emotie en ze ging door.

In het derde leerjaar moest Eva een keuze maken. Welke minor kies ik voor het vierde studiejaar? Ze wist nog niet welke minor het zou worden, maar een ding stond vast. Ze wilde een onderwerp kiezen wat ze interessant vond.

Eva liep langs de lokalen waar je kennis kon maken met de minors die de Hogeschool Rotterdam aanbood. Het laatste lokaal trok haar aandacht. Op het bordje bij de deur stond "Kansrijke zorg, voor kansarmen". Iets trok haar aan en ze liep naar binnen.

Haar ogen werden groter. Hier werd ze enthousiast van. Een minor die het sociale- en het medische domein bij elkaar brengt. Als verpleegkundige liep ze al stage en daar werd ze warm voor de sociale aspecten in haar werk. Gelijk schrijft Eva zich in.

Ze krijg bericht dat ze is toegelaten tot de minor en naast de spanning van het onbekende voelt ze veel enthousiasme. Een hoofdstuk waar zij zelf voor heeft gekozen. Een nieuwe doelgroep, kwetsbare moeders, en ze gaat veel praktijkervaring opdoen. Een onderwerp en doelgroep die haar interesse trekken en waarbij zij praktijkervaring op kan gaan doen.

De eerste weken van de minor vliegen voorbij. Toch voelt zij zich onzeker. De verhalende aanpak van de minor betekent geen vastgestelde weekstructuur van opdrachten en lessen. Ze weet niet goed wat er van haar verwacht wordt en wat zij moet doen voor haar minor.

Ze vindt het doodeng, maar waagt de sprong. Ze geeft aan Saskia aan dat ze onzeker is en niet weet wat er van haar verwacht wordt. Saskia reageert anders dan Eva denkt. Saskia snapt de onzekerheid, legt ook haar eigen twijfels op tafel en vraagt wat Eva nodig heeft.

Samen nemen ze de bedoeling van de minor door, vertelt Saskia wat ze van Eva verwacht en welke leeruitkomsten leidend zijn. Ga op zoek naar je eigen verhaal en dat van de moeders is de boodschap van Saskia. Je verhaal is al begonnen vertrouwt Saskia haar toe. Eva voelt zich opgelucht en begrijpt waar Saskia naar toe wil. Eva wordt uitgedaagd om een plotvraag te maken, die gaat over wat ze wil leren.

Eva denkt na en komt met een antwoord. Ze wil graag naar een casus kijken, zonder een oordeel te vellen. Ze komt tot een plotvraag voor haar eigen verhaal.

Zal het mij lukken om iets te leren van een moeder, dat mij voor altijd bij blijft?

Het is eind januari en de minor loopt op z'n einde. Welk antwoord kan ze geven op haar plotvraag? Ze heeft zoveel geleerd. Maar wat Eva het meeste bijgebleven is het verhaal van de moeder uit Rotterdam-Zuid.

Ze was ondanks haar situatie altijd positief en betrok haar kinderen zo min mogelijk in de problemen die er spelen. Eva heeft bewondering voor de manier waarop de moeder zich inzet voor haar kinderen en hun zoveel mogelijk probeert te bieden, ondanks de financiële problemen die er spelen.

Eva heeft hiervan geleerd dat zij altijd moet proberen om positief te blijven, wat er ook gebeurt en hoe het leven ook loopt. Dit zal haar altijd bij blijven!

Eva

'Vandaag krijg je een broertje, Anne.'

FRAGMENT UIT:

(Op-)Nieuw leven

Wat? Zie ik dit nou goed? Helemaal verdoofd staar ik voor mij uit. Dit móet ik niet goed gezien hebben. Waar is het meeste daglicht? Ik loop naar het keukenraam. Ik tik het staafje per ongeluk iets te hard tegen het raam, waar ik even van wakker schrik. Ja, ik zie het goed. Twee streepjes! Wie had dat gedacht?

Zonder me er bewust van te zijn loop ik de trap op naar boven, totdat ik me realiseer dat ik stil sta in de kamer van Anne. In wat haar kamer had moeten zijn. Ik voel me even niet goed worden en pak me vast aan haar commode. Allerlei gedachten gaan er door me heen: moet ik het aan Daan vertellen? Of het nog proberen te verzwijgen, zo lang het kan? Er kan nog zó veel fout gaan, er ís al zoveel fout gegaan...

Wat als het een meisje wordt? Wat doen we dan met de spullen van Anne? Het zijn háár spullen. Tegelijkertijd voel ik me schuldig dat deze gedachtes door me heen gaan, want ben je welkom! Ik hoor de deur beneden open en dicht gaan. Daan is thuis.

'Hoi schat!', hoor ik hem roepen.

Ik loop de trap af en kijk tegen de rug aan van mijn vriend aan die rustig de boodschappen staat uit te pakken.

'Heb je genoeg voor drie?', vraag ik, terwijl ik het staafje triomfantelijk in de lucht houdt.

Terwijl we naar het ziekenhuis rijden voor onze eerste afspraak bij de gynaecoloog, voel ik me misselijk worden. Niet het soort zwangerschapsmisselijkheid, zoals ik gewend ben. Ik voel mijn lichaam zich verzetten tegen het onoverkomelijke doktersbezoek. Daan pakt mijn hand en ik kijk naar hem. Ik zie het zweet op zijn voorhoofd staan.

Wij hebben geen woorden nodig om van elkaar te weten dat ondanks de blijdschap die we ervaren met het nieuwe leven in mij, dit voor ons bijna als vanzelfsprekend gepaard gaat met de dood: twee fases in het leven die normaal gesproken recht tegenover elkaar horen te staan.

We hebben geen woorden nodig, maar deze stilte maakt me nog bewuster van mijn gedachtes en misselijkheid, dus ik vraag aan Daan of hij de was nog in de droger heeft gedaan.

Terugvallen op banaliteit is mijn vluchtgedrag. Dat maakt het leven dragelijk. Dat maakt dat ik me staande heb weten te houden in situaties, waarin ik me uiterst abnormaal en leeg voelde. Op kraambezoek bij de schoonzus van Daan bijvoorbeeld. Zij is, één maand na mijn bevalling van Anne, ook bevallen. Al die blijdschap en tranen van geluk, terwijl ik het één van de zwartste dagen in mijn leven vond.

Ik heb bij haar het eerste half uur een monoloog gehouden over de aanbiedingen bij de Albert Heijn en over hoe je echt goed een kwarktaart zelf kunt maken, in plaats van de pakketjes van dr. Oetker te gebruiken.

Ik wilde zo graag dat alles normaal was, dat dit mij even deed voelen alsof dit ook zo was. Alsof ik

één van die gelukkige moeders was met een blakend gezond kind. Alsof ik ook hard kon lachen om verhalen over de onangepaste cadeaus die sommige kersverse moeders hebben gekregen.

Het is niet alsof ik ondertussen het medelijden niet voelde, integendeel zelfs: het straalde van iedereen af. Niemand durfde meer met me te praten, waardoor ik juist ging overcompenseren en héél véél ging praten. Wat een gênante vertoning moet dat geweest zijn.

22 november 2018, de dag van de inleiding. Ik zit aan de keukentafel met mijn 'vlucht-tas', die al weken klaarstaat voor het geval de weeën eerder zouden komen. Daan is aan het douchen en zonder me er bewust van te zijn loop ik de trap op naar boven, totdat ik me realiseer dat ik stil sta in de kamer van Anne.

In wat haar kamer had moeten zijn, maar wat we de laatste paar maanden hebben omgetoverd tot een geelgroene jongenskamer. Ik voel me blij. Ik kijk naar de foto van haar op het kastje naast de commode. Ik pak het stevig vast en fluister: 'Vandaag krijg je een broertje, Anne'.

De volgende dag leg ik Samuel ingebakerd in de commode. Hij kijkt vast niet bewust naar het lijstje, maar ik voel een warm gevoel opkomen. 'Dat is je zusje Samuel', zeg ik. 'Ze heet Anne en jullie lijken zo ontzettend veel op elkaar. Mijn lieve, mooie kinderen.'

...

Romee

'Het zelf bellen naar de instantie lijkt klein, maar was voor Ella een grote eerste stap.'

Ella's reis

Ella schrikt. Van haar coach moet ze zelf de instantie bellen. Dit heeft ze nog nooit gedaan. De coaches vertellen Ella dat zij zich enorm ontwikkeld heeft en dat ze geloven dat Ella het kan. Ella aarzelt nog steeds. Dan wordt voorgesteld om eerst een rollenspel te doen. Het rollenspel gaat goed, maar Ella zegt dat dit komt omdat de coaches haar goed begrijpen.

Er wordt afgesproken dat de telefoon op luidspreker gaat en dat de coaches bijspringen als dit nodig is. Ella is gespannen, maar het telefoongesprek gaat goed. Alleen bij het doorgeven van allerlei gegevens helpen de coaches haar. Aan het eind voelt Ella zich trots en er is een grote glimlach op haar gezicht.

Voor de meeste Nederlanders is het niet zo moeilijk om een instantie te bellen. Voor Ella wel. Ella heeft een lange weg afgelegd om te komen tot waar ze nu is. Ze wordt geboren op een zonnige ochtend in mei. Een gezonde baby en het eerste meisje in het gezin. Haar broers zijn trots op haar. Na Ella worden er nog drie jongens en twee meisjes geboren. Haar jeugd is liefdevol. Het is maar goed dat Ella op dat moment nog niet weet wat haar te wachten staat.

Na twee jaar school komt Ella thuis helpen in het huishouden en het gezin. Er is altijd wat te doen en Ella heeft er geen hekel aan. Zo gaat haar jeugd over in de volwassenheid. Als ze vierentwintig is wordt ze zwanger. Na negen maanden bevalt ze van een zoon, Aaron.

Na twee jaar bij haar ouders, wordt steeds gevaarlijker in haar land. Ze wordt bedreigd en besluit te vluchten. De reis leidt haar door Soedan via Libië naar Italië. Van daaruit gaat ze naar Nederland en ze komt in Ter Apel terecht. Wat ze onderweg heeft meegemaakt, wil ze vergeten. Ze is nu in Nederland en daar is ze veilig. Ella vraagt zich af; zal het lukken om in Nederland mijn leven weer op te bouwen?

Na twee maanden in Ter Apel, gaat Ella naar Goes. Daar heeft ze het niet naar haar zin. Ze zit daar met zes andere gezinnen die elkaar kennen vanuit Libië. Ze voelt zich buitengesloten, ook omdat ze niet met hen kan communiceren. Haar zoon wordt gepest en geslagen. Ella voelt zich machteloos.

Dan lijkt er licht in de tunnel te komen. Er komt iemand haar vertellen dat er een huis in Rotterdam beschikbaar is voor haar. Vol enthousiasme gaat ze kijken. Als Ella aankomt, zakt de moed haar in de schoenen. Het huis is op de derde verdieping, zonder lift. Maar dat is nog niet het ergste. Het huis zelf is helemaal vies. De muren zien er niet uit en er zit niets op de vloer.

Wat moet ze nu doen? Het was dit huis of in Goes blijven. Als ze aan de toekomst van Aaron denkt is de keus snel gemaakt. Ze neemt het huis in Rotterdam. Ella krijgt veel hulp van verschillende mensen en stukje bij beetje knapt het huis op.

Ondertussen volgt Ella de lessen van de inburgeringscursus. Ze gebruikt de volle drie jaar, maar kan het gevraagde niveau niet halen. Ze krijgt vrijstelling. In haar thuisland heeft ze maar twee jaar school gehad en is eigenlijk analfaabeet. Met dit in het achterhoofd beseffen de docenten dat ze verder is gekomen dan iedereen had verwacht.

Ze pakt haar leven in Rotterdam op en leert een man kennen. Het klikt tussen hen en na verloop van tijd krijgen ze allebei een kinderwens. Op een morgen telt Ella de tijd af dat ze haar vriend weer gaat zien.

Als hij er is, vertelt Ella enthousiast dat ze zwanger is. Zijn reactie brengt Ella in een shock. Hij is helemaal niet blij, integendeel, hij wordt zelfs boos. Hij zegt dat hij niets te maken wil hebben met haar en het aankomende kind. Wat moet ze nu doen? Haar vriend raadt haar aan om abortus te laten plegen. Ella wil dit niet en is diep gekwetst en boos. Ze hoopt dat haar vriend na verloop van tijd bij zal draaien, maar dat gebeurt niet.

De situatie geeft Ella steeds meer stress. Dat is het moment dat de verloskundige Ella aanmeldt bij Moeders van Rotterdam. Vanuit Moeders van Rotterdam krijgt Ella wekelijks bezoek van twee coaches. In het begin is het handen en voetenwerk om elkaar te begrijpen. Ze voelt zich soms schuldig en zegt vaak sorry als het niet lukt om duidelijk te maken wat ze bedoelt. Maar naarmate de tijd vordert, gaat het beter.

Ella merkt dat ze uitkijkt naar de bezoeken van de coaches, om met hen de praktische zaken en haar zorgen te bespreken. Ook vindt ze het fijn dat de coaches echt naar haar luisteren

Dan is het zover, de weeën beginnen. Ella denkt terug aan de bevalling van Aaron. Toen was haar moeder erbij om haar te helpen en te ondersteunen. Nu moet ze het alleen doen. De tijd gaat langzaam voorbij maar eindelijk mag ze haar tweede zoon in haar armen houden. Ze noemt hem Daniel.

Als de coaches op kraambezoek komen zijn ze helemaal weg van Daniel. Ella glimlacht en hoort trots alle complimenten aan. De afgelopen tijd was een moeilijke tijd, maar nu ze naar Daniel kijkt, weet ze dat hij alle moeite waard is geweest.

Tijdens een gesprek met de gemeente over haar verblijf in Nederland en haar status met betrekking tot werk en inkomen wordt er aan Ella gevraagd wat ze graag zou willen. Ella geeft aan dat ze eerst graag vaardiger wil worden in de Nederlandse taal, zowel het spreken als het lezen en schrijven. Daarna wil Ella graag serveerster worden.

Het lijkt haar leuk om te vragen aan mensen wat ze willen eten en drinken én om een praatje met ze te maken. Gelukkig vinden ze haar droom realistisch. Ella is trots. Deze mededeling geeft haar extra kracht om te werken aan haar droom; serveerster worden.

De coaches vragen aan Ella hoe ze het nu vindt in Nederland. Ella zegt dat ze blij is dat ze in Nederland is, met haar zoons, en dat ze hoopt dat haar zoons een goede toekomst mogen hebben in Nederland. Zelf gaat ze haar best doen om haar opleiding te halen en een baan te vinden. Misschien dat ze zelfs in de toekomst haar rijbewijs gaat halen, zodat ze samen met haar zoons leuke dingen kan doen.

Het zelf bellen naar de instantie lijkt klein, maar was voor Ella een grote eerste stap.

Eline

'Er ging een wereld voor me open op dat moment, het werd voor mij veel duidelijker wat mevrouw nou écht belangrijk vindt.'

FRAGMENT UIT:

Haar naam is Mirthe

... De minor zet me aan het denken over wat het nou betekent, moeder zijn of worden. Als ik naar mijn eigen leven kijk, weet ik dat moeder zijn in de familie van mijn moeder heel belangrijk is. Mijn oma bijvoorbeeld heeft negen kinderen ter wereld gebracht en heeft nu welgeteld zesentwintig kleinkinderen en nog één op komst.

Voor een vriendin van mij die moeder is, betekent moeder zijn, door omstandigheden, moeder zijn op afstand en op dit moment niet de volledige zorg dragen voor haar kind. Dit is moeilijk.

Voor een andere vriendin van mij is moeder worden niet meer zo vanzelfsprekend als eerst. Zij heeft kanker gehad, waarbij de behandeling het risico op onvruchtbaarheid met zich mee heeft gebracht.

Ik beseef mij nu dat het 'moeder zijn' veel overeenkomsten kent, maar het voor elke vrouw kan verschillen hoe dit beleefd wordt. Dit heb ik tijdens de minor ook weer bevestigd gekregen door alle verschillende verhalen.

...

Nadat ik een aantal keer bij de moeders op bezoek ben geweest merk ik dat je elkaar al beter aan kunt voelen en ik beter aan kon sluiten bij de leefwereld van de moeders.

Zeyneb, die een man heeft en drie kinderen, kan nu in het bijzijn van mij en mijn collega hard lachen als iets grappig is. Zo lukte het ons regelmatig om 5 minuten lang elkaar niet te begrijpen, omdat mevrouw in toch wel gebrekkig Nederlands iets probeert uit te leggen.

Bijvoorbeeld die keer dat zij vertelde dat zij haar zoon van 6 maanden beschuit gaf. Wij als coaches gingen natuurlijk meteen in actie stand en mijn begeleider was al druk bezig met doorvragen wat voor beschuit Zeyneb dan gaf. Ze probeerde het nog een keer uit te leggen, maar ze zag waarschijnlijk onze bezorgde gezichten.

Ze liet haar zoon van drie jaar het 'beschuit' pakken. Hij liet het zien. Dit bleken 'biscuits' te zijn van Liga, speciaal voor baby's. Onze schaterlach klonk door het hele huis en hebben we uitgelegd dat er een verschil is tussen beschuit en biscuits.

...

Ik heb mij in het begin vastgehouden aan de voorgeschreven werkwijze van Moeders van Rotterdam en de beschreven stappen in het Plan van Aanpak per cliënt. Er was bijvoorbeeld voor een moeder, Aisha, beschreven dat zij haar studie 'International Business and Languages' bijna had afgerond, maar alleen nog haar scriptie moest schrijven.

In haar Plan van Aanpak stond dan ook als doel beschreven dat moeder haar scriptie schrijft en daarmee haar diploma behaald. We besloten om in gesprek te gaan met Aisha en haar ideeën over haar toekomst uit te vragen.

We kregen plots een heel verhaal te horen over haar dromen. Zij vertelde dat één van haar dromen was om tolk te worden, waar ze haar passie voor taal in kon zetten. Haar tweede droom is het opzetten van een bedrijfje: een bemiddelingsbureau voor studenten die huisvesting zoeken en in Suriname willen studeren. Haar derde droom? Een lingeriebedrijfje opzetten. Er ging een wereld voor me open op dat moment, het werd voor mij veel duidelijker wat mevrouw nou écht belangrijk vindt. Ik had het gevoel dat we met haar verhaal nu echt goed aan de slag konden gaan...

Mirthe

'Ook al zie ik haar waarschijnlijk niet meer, dit zal ik nooit vergeten.'

Eerste hulp bij noodgevallen

In paniek bel ik naar Moeders van Rotterdam. Ik weet niet wat ik nu moet. Er neemt iemand op, ik ken haar niet. Ik vraag naar mijn vaste begeleiders, maar zij zijn er allebei niet. Wat moet ik nu?

Ze vraagt aan mij of zij mij misschien kan en mag helpen. In het Engels leg ik uit wat er gebeurd is. Ik zit nu bij de dokter en kan niet meer lopen van de pijn. Ik ben doorverwezen naar het ziekenhuis, maar ik weet niet hoe ik daar moet komen?

Ze vertelt tegen mij dat zij met spoed probeert om een auto te regelen en dat ze met een half uurtje bij mij is. Als even later de bel gaat, doe ik open. Er staan twee mensen van Moeders van Rotterdam. Wat ben ik blij!

Het ene meisje ken ik, want zij heeft mijn intake een jaar geleden gedaan. De andere vrouw ken ik niet, maar ze stelt zich voor als Ilja. Haar had ik aan de telefoon! Snel leg ik het verhaal uit, regel de laatste dingen en ga dan mee naar het ziekenhuis.

Mijn man blijft voor het eerst alleen thuis met de kinderen. Ik hoop maar dat dat goed gaat. Ilja ondersteunt mij alle trappen af naar beneden en helpt mij de auto in. Met z'n drieën rijden we naar het ziekenhuis.

Eenmaal daar kunnen we gelukkig met de lift naar beneden in de parkeergarage, maar hoe moet dat nou het hele ziekenhuis door. Het doet zo'n zeer, ik kan echt niet lopen. Terwijl we staan te wachten om aan te melden zie ik vanuit mijn ooghoek Ilja aankomen. Ze heeft een rolstoel gepakt voor mij! Dat helpt enorm, zo hoef ik niet meer te lopen.

We melden ons aan en mogen plaatsnemen in de wachtkamer. We zijn niet de enige en ik denk dat we hier nog wel even zitten. Ondertussen pieker ik over thuis.

Tijdens het wachten stelt Ilja alvast wat vragen aan mij. Of ik veel pijn heb, al pijnstillers heb gehad en waar het zeer doet. Ze klinkt bijna als een dokter.

Na ruim een uur wachten worden we opgehaald door een dokter. Ilja zegt direct tegen hem dat ik Engels spreek. Op deze manier weet de dokter dat ik het niet snap als ze Nederlands praat tegen mij. Dit vind ik fijn, zo weet ik ook wat er gebeurt.

Als we de behandelkamer in rijden zegt de dokter dat ik mag kiezen tussen een stoel en bed. Ik zeg dat het mij niet zoveel uitmaakt, maar Ilja rijdt mij naar het bed. 'Het is prettiger voor je been als je je voet omhoog kan houden'. Daar heeft ze helemaal gelijk in!

Terwijl ik daar lig neemt de eerste dokter alvast mijn verhaal op en wil dan weglopen. Terwijl hij dat doet geeft Ilja direct aan dat ik erg veel pijn heb en dat paracetamol mij niet heeft geholpen. Ze vraagt of ik iets kan krijgen tegen de pijn. Ik vind het heel fijn dat ze zo direct is tegen de artsen, zelf durfde ik het niet zo goed. Ik krijg een pijnstiller.

Vele artsen komen langs in de uren die volgen en telkens houd ik hetzelfde verhaal. Iedere nieuwe arts krijgt direct weer van Ilja te horen dat ik Engels spreek. Uiteindelijk komt er een arts die iets gaat doen voor mij. Ze moeten terplekke mijn teen open snijden om alle ontstekingen eruit te krijgen. De pijn is niet te verdragen, ondanks de verdoving. Gelukkig stond Ilja naast mij om mijn hand vast te houden.

Ilja heeft mij iedere keer op de hoogte gehouden van wat er gedaan werd, wat de artsen onderling bespraken en wat er nog moest gebeuren. Ik had Ilja hiervoor nog nooit gezien, maar het is een sterke meid.

Toen we na zes uur eindelijk weer thuis waren, heb ik ze heel erg bedankt voor al hun hulp. Ilja vertelde mij dat haar stage bijna is afgelopen bij Moeders van Rotterdam. Ze gaat mij waarschijnlijk niet meer zien.

Dat vind ik jammer. Ik wens haar succes en zij zegt nog een keer grappend tegen mijn man dat hij nu wat meer moet doen in het huishouden, omdat ik rust moet houden. Ook al zie ik haar waarschijnlijk niet meer, dit zal ik nooit vergeten.

Ilja

Mijn leven liep op rolletjes, tenminste dat dacht ik.

FRAGMENT UIT:

De zonde

Precies 23 jaar geleden werd ik geboren, midden in Akkrum, een kleine plaats in Friesland. Mijn naam? Fatima Khadija Aicha Alaoui. Ik ben opgegroeid in een liefdevol, maar traditioneel Marokkaans gezin. Ik heb altijd een fijne jeugd gehad. Ik ging naar school, werkte bij het thuiszorgbedrijf van mijn moeder en startte aan een mbo-opleiding. Deze heb ik helaas niet afgerond, maar ongemotiveerd was ik zeker niet.

Na alle hectiek van afgelopen maanden, de grote keuze die ik heb moeten maken en de ruzie met mijn familie, denk ik dat het niet erger kan. Maar ik heb de afgelopen weken kunnen wennen aan het idee. Er groeit een klein wondertje in mijn buik.

Ik ben bang voor de toekomst, maar Naazien steunt me door dik en dun. "Het komt goed, ik ben er altijd om je te helpen wanneer nodig" belooft zij me honderd keer per dag. En ik begin het te geloven.

Zestien weken later slaat het noodlot toe. 'Ik moet nu naar het ziekenhuis', schreeuw ik. Ik barst van de buikpijn en probeer mijn bloedverlies te beperken.

Na meerdere onderzoeken en echo's komt de arts met een serieus gezicht naar mijn ziekenhuisbed lopen. 'Mevrouw, het hartje van de baby klopt niet meer, de foetus is overleden.' Het duurt even voor het tot me doordringt. De baby die ik zo verafschuwde, die zoveel ruzie opleverde, maar waarvan ik stiekem toch ben gaan houden, is overleden. Dood in mijn buik. De arts gaat verder en legt me uit dat de baby stil geboren zal worden.

Ik word geleefd. Een aantal uur later worden de weeën opgewekt en ik ga kapot van de pijn. En waarvoor? Een dode baby, mijn dode baby. Na een bevalling van tien uur wordt het kindje geboren. Het is anders dan ik mij voorstelde. Het is nog geen echte baby en nog heel klein, maar alles is aanwezig. Voetjes, teentjes, handen en vingers. Niet beseffend van wat er vandaag allemaal is voorgevallen vraagt de arts mij of ik de foetus mee naar huis wil nemen. Daar ging ik dan, met de foetus gewikkeld in lappen, met het openbaar vervoer naar huis.

Ik wil het begraven, dat is het enige wat ik kan bedenken. Maar geld heb ik niet. Ik besluit om langs de moskee te gaan en te vragen of zij mij kunnen helpen bij een waardige begrafenis. De imam vertelt met een stoicijns gezicht dat een begrafenis €1.500 zal kosten.

'Wat', schreeuw ik. 'Zoveel geld heb ik niet.'

Hopeloos, uitgeput en compleet ontmoedigd van het antwoord dat ik net gekregen heb, besluit ik zelf een oplossing te zoeken. Ik pak de fiets naar het bos en doe daar het onmogelijke. Ik begraaf mijn eigen kindje. "

Op tafel staan drie, inmiddels afgekoelde, glazen thee. De twee medewerkers van Moeders van Rotterdam staren me compleet overweldigd aan. Ik heb zojuist mijn hele verhaal verteld...

Celien

'Normaal zou ik hiervan weglopen. Nu ga ik ervoor.'

FRAGMENT UIT:

Vertrouwen

... Oh. Het zal toch niet waar zijn? Jawel, het is wel waar. Ik herken dit gevoel. Allerlei gedachten spoken door mijn hoofd. Ik merk dat de buikpijn heviger wordt. Ik besluit om mij even af te zonderen op het toilet. Pfoe, ik ben ongesteld geworden. Wat fijn. Maar de pijn voelt anders. Hij voelt heviger. Er klopt iets niet.

Ik besluit om een afspraak te maken bij de huisarts. Niemand vertel ik hierover. Ze zien me 'alweer' aankomen. Stel je voor. Nee, dat gaat niet gebeuren. De huisarts vermoedt een buitenbaarmoederlijke zwangerschap, aangezien de bloedingen hevig zijn. Ik word doorverwezen naar het Ziekenhuis.

Als ik denk dat het niet zo is, dan is het ook niet zo. Zo ontken ik mijn problemen. Net zoals ik dat bij bijna alles doe. Ik wil er niet aan denken. Ik kan nu niet zwanger zijn.

'Gefeliciteerd. Je bent zwanger', wordt er geroepen. 'We zien één kindje. We gaan even verder in de buik kijken.'

Ik durf zelf niet naar het scherm te kijken. De schok is groot. Maar deze wordt nog veel groter.

'Ben ik zwanger van een tweeling?', roep ik uit. Iedereen wordt stil in de kamer. Ik wil het niet hebben. Ik wil ze niet hebben. Ik ben pas 23 jaar. De gynaecoloog geeft aan dat ik er goed over na moet denken.

Bij mij passen toch geen kinderen? Ik ga binnenkort verhuizen. Mijn spullen ben ik zelfs al aan het inpakken. In mijn hoofd maal ik. Nee, het kan niet. Eerder is het ook fout gegaan. Maar als ik het nu niet doe, kan ik misschien daardoor nooit meer zwanger worden. Die miskraam heeft mij veel pijn opgeleverd. Ook al was het ongepland. Dat wil ik niet meer meemaken. Bovendien, heb ik diverse schulden. Moet ik stoppen met mijn opleiding? Vaak haak ik af op deze momenten.

Toch, besluit ik om iemand erbij te betrekken. Mijn twee jaar jongere zusje neem ik in vertrouwen. Met haar donkere ogen kijkt ze me enthousiast aan.

'Je moet het houden. We zijn met zoveel. We helpen je.'

Ik begin te twijfelen. Stiekem knaagt het om ergens voor te vechten. Ik heb er altijd van gedroomd om moeder te worden als klein meisje. Moet ik voor dit avontuur gaan?

Verschillende gesprekken volgen, waarna ik bij het Erasmus Medisch Centrum doorverwezen wordt naar Moeders van Rotterdam. Een lichamelijk zware zwangerschap volgt. Ik braak veel en dit brengt risico's met zich mee voor mijn kindjes.

Ze komen. Ik weet het meteen. Dit kan niet. Over twee maanden zijn ze pas welkom. Oh, wat had en heb ik een stress tijdens mijn bevalling. Straks is alles voor niets geweest. Ik bloed. Een schok van angst gaat door mij heen. Straks gaat het weer mis. Dat kan ik echt niet aan.

Voor ik het weet, staat de ambulance voor de deur en word ik naar het ziekenhuis gebracht. Daar gaat het mis. Het blijkt dat zij mij daar niet kunnen helpen. Zij kunnen de operatie niet uitvoeren. Ik word naar een ander ziekenhuis gebracht. Met gillende sirenes.

Nu lig ik in het Sophia Kinderziekenhuis te Rotterdam. Dit is bekend terrein voor mij. Tijdens mijn zwangerschap kwam ik hier regelmatig. Toch, voel ik me gespannen. Een onrustig gevoel gaat door mij heen. Weten ze wel wat ze aan het doen zijn?

Ik kom bij. Ik zie mijn kindjes pas voor het eerst. Ik kan mij zo weinig herinneren van de eerste dagen. Alles is zo wazig als ik eraan terug denk. Bijna had ik het niet gered. Ik denk aan mijn kindjes. Hoe is het met ze?

Ik ga het halen. Maar de kindjes zijn er slecht aan toe. Ze zijn zo klein. Zo onrustig. Meteen schiet ik in de stress. Echter, moet ik dit loslaten. Ik ga mijn best hiervoor doen. Ik wil alles stabiel hebben. Normaal zou ik hiervan weglopen. Nu ga ik ervoor...

Ingeborg

'Ik had er niet bij nagedacht dat dat mooie leventje wat ik had opgebouwd over zou kunnen zijn.'

FRAGMENT UIT:

Ik moet gewoon!

De telefoon gaat over in de kamer. Ik neem op met de gedachte dat het gewoon een telefoontje is zoals altijd. Het zal mijn vriendin wel weer zijn. Ik hoor aan de andere kant van de lijn mijn moeder in tranen. Ik ben ziek en heb echt je hulp nodig. Je moet nu hier heen komen.

Ik hoefde er niet lang over na te denken. Ik ging gewoon. Mijn lieve moeder had altijd voor mij gezorgd en ik hoefde er geen moment over na te denken om voor haar te zorgen.

Mijn moeder leefde nog in Sint Maarten waar ik ook ben opgegroeid. Mijn jeugd was erg fijn daar. Sint-Maarten is een klein eiland en iedereen is vriendelijk naar elkaar. Toch heb ik besloten een ander leven te gaan zoeken in Nederland. Dat leven heb ik gevonden. Ik heb een eigen huis, een fijne familie die hier woont en ik heb het leukste zontje.

Alleen nu dat telefoon gesprek met mijn moeder. Ineens staat mijn wereld op zijn kop. Ik moet weer terug naar Sint-Maarten, om mijn moeder te gaan helpen met haar ziekte. Er gaat zoveel door mijn hoofd op dit moment, ik ben pas 27 jaar oud. Ik moet mijn liefste zontje ook meenemen, ook al is hij pas één jaar oud. Daarbij moet ik ook alles achterlaten wat ik juist zo fijn had opgebouwd. Maar het kan me echt niks schelen. Ik moet gewoon. Het is toch maar voor een maandje, zei ik nog tegen mezelf.

Het is twee jaar later en ik ben weer terug in Nederland. Vanwege de orkaan in Sint-Maarten is alles verwoest op het eiland. Het was zo duur om terug te vliegen naar Nederland, dat ik ervoor gekozen heb daar te blijven. Geld had ik namelijk niet, want ik kon daar niet werken.

Deze twee jaren zijn fijn geweest op Sint-Maarten. Mijn moeder is een lieve vrouw en ik heb met liefde voor haar gezorgd. Toch heb ik besloten weer terug te gaan naar Nederland. Toen ik terugvloog naar Nederland, dacht ik gewoon dat alles goed zou komen. Ik had er niet bij nagedacht dat dat mooie leventje wat ik had opgebouwd over zou kunnen zijn.

Maar alles was minder waar. Mijn huis is ontruimd, omdat ik niet betaalde toen ik in Sint-Maarten was. Mijn zorgverzekering is gestopt, omdat ik niet heb betaald. Mijn energie is afgesloten. Er is bijna niks meer over van dat fijne opgebouwde leventje van mij.

Ik moet bij mijn broer gaan wonen, want een kans op huis heb ik niet meer. Mijn broer is altijd vriendelijk tegen me geweest. Samenwonen met hem is alleen wel echt iets anders. Hij wil me hier niet hebben bij hem in huis. Hij wil dat ik op mezelf ga wonen en het zelf ga uitzoeken. Ik weet dat ik op mezelf moet gaan wonen en dat ik mijn eigen leven weer op orde moet krijgen.

Ik heb overal schulden, omdat ik niks heb betaald toen ik in Sint-Maarten was. Mijn moeder was ziek, dan ben je toch niet bezig met dingen in Nederland betalen. Door al die opgebouwde schulden kan ik nergens meer terecht met mijn problemen. De instanties vertrouwen mij niet meer.

Ik loop met mijn zus door het park. Ik praat met haar over mijn ongelukkige gevoel. Ze wil mij graag helpen. Mijn zus is vijf jaar ouder dan ik en woont sinds kort op zichzelf. Mijn zus woonde ook voor een tijdje bij mijn broer, omdat het niet goed met haar ging. Zij heeft nu een eigen plekje. Ik praat met haar de laatste tijd over mijn ongelukkige gevoel, dat ik ook al een tijdje extra geprikkeld ben en mij emotioneel voel. Mijn zus kijkt me aan en zegt een beetje lachterig: 'Ben je niet gewoon zwanger?'...

Jette

'Gelukkig komen de coaches morgen.'

FRAGMENT UIT:

De vrouw die het lange pad heeft gewandeld

... Ik ben laatst samen met mijn coach van Moeders van Rotterdam naar een afspraak bij de advocaat geweest. De IND heeft meer nodig, of de documenten die opgestuurd zijn, zijn niet geldig verklaard.

Onze huwelijksakte is zelfs geldig verklaard door Buitenlandse Zaken van Soedan. Maar nee. De IND heeft het document als vals verklaard. Nu moet er een bedrijf ingeschakeld worden om het document geldig te verklaren. Dat is niet in een paar tellen opgelost. Dit kost ontzettend veel tijd. En dat is niet alles. Er zit ook nog eens een flink prijskaartje aan.

Ik heb dat geld niet. Ik werk niet. Ik moet daarbij vaak geld naar Soedan sturen. Mijn broertje, die daar woont, is ziek en de medische kosten moeten betaald worden. Mijn man woont ook nog in Soedan en kan vaak niet naar zijn werk, hij moet vaak zorgen voor mijn broertje.

Eigenlijk is het mijn pleegbroertje. Mijn moeder heeft hem in huis genomen, toen zijn biologische moeder overleed. Er zijn geen documenten van zijn bestaan. Er zijn ook geen documenten die de pleegrelatie aantonen van mijn pleegbroertje en mijn moeder. Deze documenten zijn wel nodig om hem naar Nederland te krijgen.

Mijn advocaat hier in Nederland wil dat mijn man op zoek gaat naar de documenten. Ik heb nu al weer een paar weken bijna geen contact met hem. Hij drukt mijn oproep weg of geeft de telefoon gelijk door aan mijn pleegbroertje. Hij is er klaar mee. Hij vindt het te lang duren. Hij gaat geen documenten meer zoeken.

Maar zonder die documenten gaat het niet lukken. Hoe moet het dan met mijn broertje? Laat mijn man hem zomaar achter? Wie zorgt er dan voor hem? Hij is ziek en heeft hulp nodig. Ik kan niets doen. Ik heb twee handen en twee voeten, maar ben hier in Nederland en kan niets meer doen.

Ik kan niet slapen. Ik ben alleen maar aan het denken. Ik heb moeite met eten. Ik heb eigenlijk geen honger en zit na een paar happen vol. Ik voel me lusteloos en ik word flauw als ik te snel opsta.

Mijn coach van Moeders van Rotterdam vertelt dat ik een afspraak moet maken bij de huisarts. Bij de huisarts sta ik op weegschaal. Ik schrik. Misschien dat het niet klopt, is de weegschaal stuk. Maar nee, ik weeg echt nog maar 49 kilo.

De huisarts vertelde me dat ik in zes maanden tijd 20 kilo was afgevallen. Wat stress allemaal met je kan doen. Ik ga gechoqueerd naar huis. Ik weet niet zo goed hoe ik dit moet oplossen. Gelukkig komen de coaches morgen.

We zijn nu weer een maand verder en het gaat een stuk beter met mij. Ik heb veel tips gehad over gezond eten van de coaches. Dit heeft mij erg geholpen. Ik had ook ernstige bloedarmoede, waarschijnlijk door het slechte eten. Hierdoor voelde ik me zo flauw. Ik gebruik hier nu medicijnen voor.

Ik merk dat ik wat meer rust heb in mijn hoofd. Ik zie een betere toekomst voor mij en mijn zoontje hier in Nederland. Ik begin zelfs volgende week aan een opleiding. Hoe gaaf is dat? Mijn verhaal stopt hier niet. Ik ga wat maken van mijn toekomst en ga wat moois opbouwen voor mij en mijn gezin...

Ilse

'Ik kan het mezelf niet voorstellen dat ik opeens uit mijn vertrouwde omgeving zou moeten vluchten en hierbij alles achter moet laten.'

FRAGMENT UIT:

Noor

... Faris is niet gewelddadig en wil absoluut niet vechten. Hij heeft zijn studie net afgerond. Hij wil werken, zodat hij samen met Noor een leven op kan bouwen. Hij negeert de oproep. De oorlog gaat vast wel over, denkt hij.

Maar helaas, een aantal jaar later is er nog steeds oorlog. Faris wordt onder druk gezet. Als hij zich niet meldt wordt hij vermoord. Faris ziet geen andere uitweg dan te vluchten. Hij laat alles achter; zijn vrouw, familie en vrienden.

Hij vlucht alleen. De tocht naar Europa is vreselijk, hij gaat per boot, of beter gezegd een soort vlot. Faris heeft het enorm zwaar, maar teruggaan is geen optie. Hij moet wel door, want hij wil niet dood. Tijdens de oversteek maakt hij dingen mee die hij niet in woorden kan omschrijven.

Uiteindelijk komt hij in Turkije terecht, maar ook daar is hij nog niet veilig. Na maanden van onzekerheid komt hij in Nederland terecht. Er wordt besloten dat Faris hier mag blijven, omdat hij in Syrië zijn leven niet zeker is.

Hij is eindelijk veilig, heeft onderdak, maar hij is helemaal alleen. Hij heeft veel last van nachtmerries. Hij is ontzettend bang dat het Syrische leger hem ook hier vindt en vermoordt. Hij kan er niet van slapen.

Uiteindelijk besluit Noor ook te vluchten. Ook zij laat alles achter; haar spullen, haar huis, maar ook haar familie. Na ruim een jaar wordt zij weer herenigd met haar Faris.

Noor en Faris krijgen een woning toegewezen in Rotterdam-Oost en een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Noor en Faris leven van een uitkering. Dit is niet voldoende. Ze maken schulden. Faris had al een schuld om zijn vlucht naar Nederland te financieren.

Noor en Faris spreken geen Nederlands. Noor voelt zich erg eenzaam. Zij kent niemand en durft ook geen mensen aan te spreken, omdat zij de taal niet spreekt. Stress bepaalt haar dagelijkse leven.

Dan raakt Noor in verwachting. Zij is ontzettend blij en verdrietig te gelijk. Ze voelde zich al eenzaam en nu is ze ook nog zwanger. Noor mist haar moeder meer dan ooit. Ze heeft zo veel vragen voor haar moeder over de zwangerschap en de bevalling. Aan wie moet ze die stellen?

... Mijn eerste huisbezoek is bij Noor. Haar dochter is geboren en één jaar oud. Noor is lief, maar onzeker over haar beheersing van de Nederlandse taal. Ze praat al snel Engels. Door haar studie op de universiteit beheerst ze deze taal beter. Erg knap na wat zij al op deze jonge leeftijd heeft moeten doorstaan.

Noor is druk bezig met het leren van de Nederlandse taal, want zij wil deze graag beheersen zodat zij hier haar leven weer kan oppakken. Daarnaast wil Noor weer studeren. Erg knap met een dochter in een vreemd land.

Noor geeft aan veel last te hebben van haar rug. Ze slaapt hierdoor slecht en ook gaat ze niet vaak naar buiten, omdat ze op vierhoog woont en er geen lift is. De trap op en af samen met haar dochter is haar te zwaar.

Noor is niet bang en heeft contact opgenomen met de huisarts. Hij stuurt haar door naar het ziekenhuis voor een controle. Ze wil graag dat er iemand van Moeders van Rotterdam meegaat. Ze vindt het lastig alleen te gaan, omdat zij de taal niet spreekt. Gelukkig kan Moeders van Rotterdam Noor hierin begeleiden en haar helpen bij het vergoten van haar zelfvertrouwen.

Na mijn ontmoeting met haar heb ik veel aan Noor gedacht. Ze is maar een paar jaar ouder dan ik, maar ze heeft al zo ontzettend veel meegemaakt. Ik kan het mezelf niet voorstellen dat ik opeens uit mijn vertrouwde omgeving zou moeten vluchten en hierbij alles achter moet laten...

Roos

'Wat begon als een angst voor mijn eigen verhaal, eindigde als begrip voor het verhaal van de ander.'

FRAGMENT UIT:

Ongepland betekent niet ongewenst!

Het verhaal begon voor mij pas op de basisschool, toen mijn juf aan elke leerling vroeg wat de relatie tussen hun moeder en vader was. Op dat moment vroeg ik mij af hoe mijn ouders elkaar hadden ontmoet, hoe ze besloten kinderen te nemen en welke moeilijkheden zij hebben moeten doorstaan. Het verhaal wat mijn vader vertelde was niet compleet, met de aanvullingen van mijn moeder werd het mij pas duidelijk. Mijn verhaal begint bij het verhaal van mijn moeder.

En op een dag begon het allemaal voor mijn moeder. In een wildvreemd land en ook nog eens ongepland zwanger. Het zou eigenlijk niks uit maken als ze niet zo jong zou zijn of de taal zou spreken.

De situatie accepteren was haar enige optie. Een lange tijd heeft ze alleen gestaan voor alle gebeurtenissen. Een man had ze wel, maar een echt huwelijk zat er in de eerste twee jaar niet in. Om deze reden was een baby ook het laatste waar ze op had gehoopt.

Na mijn geboorte begon ze aan haar inburgering, die toentertijd niet verplicht was en probeerde ze haar eigen weg te vinden in het land waar ze voor de rest van haar leven moest doorbrengen. Het was niet gemakkelijk. Er waren mensen die het niet konden waarderen dat een moeder naar school wilde voor de toekomst van haar kind.

Ze nam haar kind dan ook mee naar school. Niemand wilde oppassen. Ze heeft alleen gestaan tijdens moeilijke omstandigheden, vooral met betrekking tot de Nederlandse taal. Na twee jaar verbeterde haar relatie met haar echtgenoot en begon haar huwelijk vorm te krijgen. Elk nieuw jaar zorgde voor nieuwe ervaringen waar ze veel van leerde.

Met het kind ging het goed, net zoals alle andere kinderen. Het ontwikkelde zich op de juiste manier, ging naar school, haalde goede cijfers en uiteindelijk zit ze nu waar ze naar haar gevoel hoort te zijn.

Als jong meisje uitgehuwelijkt zijn aan je eigen neef is toch een situatie wat jou als kind op een leeftijd van 10/11 jaar aan het denken zet. Er wordt als tienjarige tegen je gezegd dat je eigenlijk niet gewenst was en je bent ter wereld gebracht omdat er geen ander mogelijkheid was.

De eerste paar jaren heb ik geen duidelijk antwoord kregen op de vraag 'Waarom ze op een jonge leeftijd besloot te trouwen'. Pas later rond een jaar of 16 kreeg ik specifiekere antwoorden op mijn vragen.

Deze antwoorden hebben ervoor gezorgd dat ik steeds meer mezelf anders wilde zien dan mijn moeder. Ik wilde niet uitgehuwelijkt worden door mijn opa/oma, ik wilde niet stoppen met school en vooral niet ver weg van mijn eigen ouders wonen/leven.

... Via mijn stage bij Moeders van Rotterdam ontmoette ik evenbeelden van mijn moeder. Ik had verwacht dat mijn eigen persoonlijk verhaal mijn professionele handelen zou belemmeren. Integendeel het zorgde ervoor dat ik de moeders begreep op het moment dat ze zeiden dat ze ongepland/ongewenst zwanger waren geraakt.

Ik kon de schrik begrijpen door mijn eigen verhaal en ik merkte aan mezelf dat ik makkelijker kon spreken over mijn eigen situatie. Ik heb er daarom bewust voor gekozen om mijn verhaal als voorbeeld te gebruiken. Niet om er mee op te scheppen, maar om moeders te laten zien dat ze niet alleen zijn en dat wat hun is overkomen ook anderen is of kan overkomen.

Wat begon als een angst voor mijn eigen verhaal, eindigde als begrip voor het verhaal van de ander. Ik hoop dat ik in de toekomst mijn verhaal ook bij andere kwetsbare moeders kan inzetten om zo te laten zien dat ze niet alleen zijn.

Dit is mijn verhaal. Een kind wie ter wereld werd gebracht door een 18-jarige moeder die ongepland zwanger raakte.

Tugba

'Wat een indrukken.'

FRAGMENT UIT:

Mijn verhaal

...De eerste dag met huisbezoeken was heftig! We hadden niet alleen huisbezoek van onze eigen casus. We hadden ook 2 crisissituaties, waar we dezelfde dag ook naar toe moesten!

Een gezin zonder vloer in huis in een splinternieuwe woning. Een zwangere met heftige bloedingen die mogelijk een miskraam kan krijgen en het eerste huisbezoek van onze eigen casus. En dat alles in een dag.

Dit zijn al drie verhalen waar ik over kan gaan schrijven, dacht ik. Het ene zal wat korter zijn dan de andere, maar wel allemaal een eigen verhaal. Ik kreeg keuzestress, want alle drie de verhalen bijzonder vind op hun eigen manier. Ik had dus genoeg mogelijkheden aan het begin om mijn verhalen te gaan verzamelen, dacht ik....

Ik kwam thuis van mijn eerste dag met huisbezoeken. Wat een indrukken. Ik heb een zwangere ontmoet, die mij in vertrouwen nam om samen naar de gynaecoloog te gaan in het ziekenhuis Erasmus MC. Zij kreeg te horen dat het hartje niet meer klopt. Daarom had ze zoveel last van haar buik. Ze heeft dus een miskraam en het moet er nog uitkomen.

Ik wist niet wat ik hoorde. Ik dacht alleen maar, wat als mij dat zou overkomen? Ik zou huilen, huilen van verdriet. Maar zij bleef zo kalm. Ik zei tegen haar dat ik het heel erg vond voor haar. En of ze iets wilde drinken. Maar ze wou het niet en bleef naar de grond staren. Er ging zoveel door mij heen. Ze kende mij net een kwartier en dit moest zij met mij delen.

Ik had nooit gedacht dat ze dit slechte nieuws met mij erbij zou horen. De gynaecoloog schreef medicijnen voor tegen de pijn, maar geen medicijnen om de miskraam te stimuleren. Ze wou dat zelf heel graag. Dan ben ik er sneller vanaf, zei ze. Maar de gynaecoloog raadde aan om dit niet te doen.

Ze ging ermee akkoord en kleedde zich weer aan. Ze ging weer in de rolstoel zitten en ik duwde haar naar de apotheek in het ziekenhuis. Gelukkig was er een vriend van haar mee en hoefde ze niet alleen naar huis.

Bij de apotheek kwamen we erachter dat ze hier geen medicijnen kon krijgen, omdat niks werd vergoed. Ze moest naar haar eigen apotheek in haar wijk, want daar werden de medicijnen voor haar vergoed. We namen afscheid bij de apotheek. Ze bedankt me en was mij dankbaar dat ik mee kon gaan.

Chyselle

'Ik heb kunnen ervaren wat het is om voor iemand iets te betekenen.'

FRAGMENT UIT:

Beginnen valt niet mee, maar doorzetten wordt beloofd.

... De zomer is voorbij. Het is tijd om aan de bak te gaan. M'n eerste stagedag bij Moeders van Rotterdam. Iedereen zat er zo luchtig bij, maakte grapjes met elkaar en ik begreep daar echt helemaal niets van.

In mijn belevenis voelde het alsof we werknemers van de kustwacht waren. Elke seconde telde en er is geen tijd voor grapjes. Ik zat er dan ook gespannen bij, keek een beetje rond en zei eigenlijk niet zoveel. Ik probeerde zoveel mogelijk informatie tot me te nemen, omdat ik vond dat ik alles al meteen moest weten. Eén verkeerde inschatting en de rapen waren gaar, dacht ik.

Ik kon er maar niet aan wennen. Shanty die gezinnen begeleid, zie je het al voor je!? Elke keer als er in de groep gevraagd werd of er iemand mee kon op huisbezoek stond ik in tweestrijd. Aan de ene kant wilde ik het super graag, maar aan de andere kant was ik zo bang om fouten te maken dat ik geen antwoord gaf. Stiekem hoopte ik elke keer dat er een andere student snel reageerde en dat ik dan geen keuze hoefde te maken.

Er gingen op die momenten allerlei gedachten door mijn hoofd. Ik snap het niet. Waarom kan ik niet net als ieder ander gewoon op huisbezoek gaan? Hoe komt het dat er zoveel dingen door mijn hoofd gaan voordat ik deze stap neem? Is dit wel iets voor mij? Dit zijn allemaal vragen die mij elke keer weer in de weg stonden. Ik besloot de hulp in te schakelen van mijn werkbegeleider.

Ik vertelde haar dat ik het super spannend vind en eigenlijk niet weet of ik dit wel kan.

'Huh', zegt ze?

Dit had ik niet zien aankomen.

'Je doet het hartstikke goed. Het is logisch dat je even moet wennen. Het is je eerste keer he! Je hoeft niet alles in één keer te weten.'

Ja, daar heeft ze eigenlijk wel gelijk in. Het is ook onmogelijk om alles gelijk meteen te weten.

De volgende ochtend komt er een begeleider uit een ander team tijdens de briefing vertellen dat er een casus is met een Antilliaanse moeder die in crisis zit. Ze vraagt aan een medestudent die Papiaments spreekt of zij mee kan naar deze moeder. Terwijl ik luister naar hun gesprek, voel ik de spanning opkomen. Ondanks deze spanning, zou ik het eigenlijk wel willen! Dit is mijn kans.

Ik hoor dat de student zegt dat zij die dag niet aanwezig is. Ik spreek mezelf moed in en voor dat ik de negatieve gedachtes te overhand laat nemen roep ik haar.

'Ik kan wel mee.'

Het gesprek dat ik heb gehad met mijn werkbegeleider heeft er eigenlijk voor gezorgd dat ik een boost kreeg om door te gaan. Ik stapte het huisbezoek bij de crisismoeder positief in en dit had zichtbaar effect. Ik weet niet waar het door kwam, maar het ging zo goed. Ik heb kunnen ervaren wat het is om voor iemand iets te betekenen. Dit gaf mij enorm veel zelfvertrouwen.

Bij terugkomst op kantoor voelde ik trots. Hier doe ik het voor dacht ik. Ik was op eens zo enthousiast dat ik meteen in m'n agenda keek wanneer ik weer een huisbezoek had. Tijdens de debriefing vertelde ik wat ik vandaag heb mee maakte. Op de vraag; 'ga je met een goed gevoel naar huis?', die bij elke debriefing wordt gesteld, antwoorde ik volmondig ja!...

Shanty

'Had ze nou echt gedacht dat haar draken zomaar zouden verdwijnen als ze ergens op haar plek zat?'

FRAGMENT UIT:

Mijn eigen reisverhaal.

... Op een dag nam het meisje het besluit; ze was vastberaden. Ze zou haar eigen pad gaan volgen, en alle mensen laten zien dat ze niet zo voorspelbaar was als zij dachten. Ze schreef zich in voor de opleiding Medewerker Maatschappelijke Zorg op het Albeda College, waardoor ze haar richting gekozen had. Bij het kiezen van haar eerste stage zocht zij niet naar een plek die dicht bij haarzelf zou liggen, maar zocht ze naar de zo stoer mogelijke werkplek die ze maar kon verzinnen op dit werkgebied. Hierbij kwam ze uit in de psychiatrie.

Ze solliciteerde en ze werd aangenomen. Eigenlijk ging het werk haar best goed af; ze ontwikkelde, ze leerde en ze werd sterker. Maar toch was ze bang. Bang voor elke nieuwe stagedag. Het begon allemaal positief; de kennismaking ging goed en ze had een goed gevoel bij haar keuze. Maar eenmaal een paar maanden aan het werk, liep ze op tegen haar draken. Agressie, afwijzing en irritaties over de cliënten, oh wat haatte ze haar draken, maar ze waren er wel.

Ondanks alles sloot ze haar stage af met een 9, omdat ze erg goed was in het verbergen van haar draken. Elk jaar wat daarna volgde, tot op jaar 3 van het HBO toe, moest ze weer stage lopen. En elk jaar koos ze ervoor om één stapje terug te doen ten opzichte van het jaar ervoor qua heftigheid van doelgroep, maar koos ze er ook voor om wel een stage te kiezen die dicht tegen haar grens aanlag. Hierdoor ging ze van de psychiatrie naar de maatschappelijke opvang, vervolgens naar maatschappelijk werk, het jaar daarna naar een basisschool, als voorlezer bij de Voorleesexpres en ze sloot af met een stage in een buurthuis.

Ook al verveelde ze zich stierlijk bij deze laatste plek, haar draken kwamen terug, waar ze ook stage liep. Omdat ze erachter kwam dat het toch niet uit maakte waar ze stage liep, besloot ze om haar grootste stage te gaan volbrengen als ambulante werker in de geestelijke gezondheidszorg. Ook dit ging voor het zicht prima, en na een paar maanden kreeg ze een contract aangeboden. Maar bij het idee alleen al kreeg ze het letterlijk benauwd. Ze wilde hier weg, ze wilde weer vrij zijn en niet meer met haar draken geconfronteerd worden.

In de nacht had ze nachtmerries over het werk, waardoor ze besloot eerlijk te gaan zijn tegen haar stagebegeleider. Ze vertelde haar over haar angsten, maar ze werd niet begrepen. Haar stagebegeleider kon niet geloven dat de studente zo'n moeite had met het werk, want het ging toch allemaal goed? Ook haar ouders en vrienden begrepen haar niet. Waarom al die angsten voor iets wat gewoon goed gaat? En om eerlijk te zijn begreep ze het zelf ook niet..

En toen was het moment daar dat ze haar laatste stageplek mocht gaan kiezen, welke afhankelijk was van de Minor die de student zou gaan doen. Voor haar gevoel had ze elke doelgroep al een keer ondervonden, totdat ze op de minorbeurs een stand zag staan die haar aandacht trok: kansrijke zorg voor de kwetsbare zwangere.

Als dit niet iets voor haar was met haar feministische gedachtegang en haar voorliefde voor kinderen, dan wist ze het ook niet meer. En kwetsbare zwangere vrouwen waren toch niet in staat om agressie te uiten of haar te irriteren...?

Had ze nou echt gedacht dat haar draken zomaar zouden verdwijnen als ze ergens op haar plek zat? Haar draken kwamen als nooit tevoren naar boven. Het leek erger doordat ze tijdens deze stage zo bewust bezig was met het feit dat dit haar laatste kans was om uit te vinden waar ze op maatschappelijk vlak gelukkig was.

Toch deed ze haar best om tegen haar draken in te gaan. Waar het in haar aard ligt om bij een cliënt te gaan 'pleasen', in de angst voor afwijzing, ging ze dat nu niet doen. In het begin zag ze een situatie bij een gezin waar ze absoluut niet tegen kon. Een jonge alleenstaande moeder, verantwoordelijk voor een kleine afhankelijke baby, vertikte het om van de bank af te komen en iets met haar leven te gaan doen.

De studente voelde dat ze wel een duwtje in de rug kon gebruiken, maar doordat ze het zichzelf weer zo persoonlijk aantrok werd ze veel te sturend in haar handelen waardoor haar angst werkelijkheid werd; ze werd door de cliënte 'afgewezen', en mocht daar in eerste instantie niet meer komen. Dit voorval bevestigde haar weer dat ze niet geschikt was voor dit werk; de draken hadden gewonnen. Of moest ze nu juist volharden en een oplossing gaan vinden om te dealen met haar angsten en irritaties? ...

Willemieke

'Ik wou dat ik gewoon kon zeggen wat ik dacht.'

Aadia

Ondanks dat ik alleen ben voelt het fijn om veilig te zijn. Ik mis mijn man en dochter, maar stiekem voel ik de opluchting om vrij te zijn van het geweld. Is het erg dat ik dit voel? Het voelt alsof ik mijn familie verraad. Zij zitten nog daar in het midden van de ellende, maar de reis is nog niet voorbij. Ik zit in een Asielzoekerscentrum (AZC) in Frankrijk en ik wil graag naar Nederland. Voor nu moet ik hier blijven en dat is niet erg, er is tenminste geen geweld hier.

Het raam naast me wordt kapot gegooid. In een reflex gooi ik mijn armen voor mijn gezicht. Voor ik het weet voel ik de pijn, overal op mijn lichaam.

Ik word wakker in het ziekenhuis. Alles doet zeer en mijn lichaam is gewikkeld in verband. De dokter vertellen mij wat er is gebeurd. Iemand heeft een brandbom bij het AZC naar binnen gegooid. Een groot deel van mijn lichaam is verbrand. Ik barst in tranen uit. Wat moet mijn man wel niet denken als we elkaar weer zien? Weet mijn kind straks wel dat ik haar moeder ben?

Mijn gezin en ik zijn eindelijk herenigd. De littekens op mijn lichaam choqueren mijn man, maar hij wist wat hij kon verwachten. Wij houden nog steeds heel veel van elkaar en van ons kind. Het leven gaat door en we krijgen hulp van Moeders van Rotterdam. Ik waardeer de hulp, maar ik weet niet goed hoe ik ermee om moet gaan.

...

Ze komen in mijn huis, maar ik ken deze mensen helemaal niet. Het liefst wil ik met rust gelaten worden, maar ik weet dat ik deze hulp nodig heb. Mijn Nederlands is nog niet goed. Ik heb moeite om mezelf verstaanbaar te maken. Ik wou dat ik gewoon kon zeggen wat ik dacht.

Omdat ik tijdens mijn inburgering zwanger ben geraakt, heb ik minder tijd gehad om Nederlands te leren. Mijn man, die twee jaar korter in Nederland is, is nu al beter in de taal. Dat vind ik moeilijk, waarom is het voor mij zo lastig? We oefenen samen elke avond en ik zie hem vooruit gaan, maar ik blijf achter.

De coaches van Moeders van Rotterdam helpen mij met de taal. Ze nemen oefeningen voor mij mee en helpen met nakijken. Ik doe mijn best en probeer de opdrachten zo goed mogelijk te maken. Vaak raak ik ontmoedigd als het me niet meteen lukt, dan word ik boos op mezelf en geef ik op. Ik merk aan de coaches dat ze het jammer vinden als ik een opdracht maar half heb gemaakt. Ik wil uitleggen dat ik het moeilijk vind, maar mijn woordenschat laat het niet toe.

Gelukkig motiveren de coaches van Moeders van Rotterdam mij om niet op te geven. Dus ik ga door. Voor mijn kinderen, maar vooral voor mezelf. Zodat ik straks op mijn eigen benen kan staan en geen hulp meer nodig heb bij de Nederlandse taal.

Iris

De Opbrengst; de held dat ben ik!

Er was eens een held die aan de minor “Kansrijke zorg voor kansarmen” begon. In dit verhaal vertel ik wat deze held allemaal heeft geleerd tijdens deze minor. De minor was voor deze held een heuse reis. De held in het verhaal ben ik zelf. Zij heeft als ware een echte reis doorgemaakt en heeft zich als een echte held gedragen.

Aan het begin van deze minor was de held onzeker, ze vond het moeilijk zichzelf open te stellen en van haar fouten te leren. Ze was vaak eigenwijs en soms wat koppig. Daarbij koos zij ook erg graag voor de makkelijke weg. Toen zij begon aan deze minor verlangde zij er vooral heel erg naar om het goed te doen. Ze wilde graag dat iedereen haar als professional zou waarderen en leuk zou vinden. Ze vreesde ook heel erg dat dit haar niet zou lukken, omdat zij zichzelf helemaal niet zag als een professional.

...

De opbrengst van deze minor was voor mij eigenlijk al de eerste grote stap; het beginnen aan deze minor. Voor mij als held is deze minor een heuse ommekeer in mijn leven. Ik ben namelijk niet meer dat kleine zwakke meisje. Ik ben een zelfstandige professional geworden. Ik heb onder andere erg veel geleerd over sociale achterstand, kwetsbare(zwangere) vrouwen en over het begeleiden van de moeders.

Ik vond het heel erg interessant om tijdens deze stage te leren hoe je naast de moeder moet gaan staan. Ik heb het begeleiden uit een heel ander oogpunt bekeken en heb hierdoor de moeder beter kunnen begeleiden. Door het naast de moeder te gaan staan en met haar te praten op een gelijk niveau, kon ik een echte band met haar opbouwen. Ik merkte dat de moeder mij meer ging vertellen over wat zij nu echt wilde en wat er echt in haar om ging. Ik vond het heel mooi om dit te zien en ik wil dit heel graag later gaan toepassen in het werkveld.

Jette

Brieven vanuit de toekomst

De studenten hebben ter afsluiting van de minor een brief vanuit de toekomst aan zichzelf geschreven. Op de volgende pagina's lees je drie van deze brieven.

Lieve Ilja uit het verleden,

Bedankt dat je je drie jaar geleden hebt ingeschreven voor de minor 'Kansrijke Zorg voor kansarmen.' Het was absoluut geen logische keuze aangezien je Financial Services Management studeerde. Dat is natuurlijk hele andere koek. Gelukkig wilde jij je horizon verbreden en naast de financiële kant van de dienstverlening, ook de maatschappelijke kant onderzoeken. Het is dankzij die minor dat ik nu meer het verhaal achter een persoon probeer te ontdekken.

Inmiddels leven we in het jaar 2021 en ben ik direct na mijn afstuderen terecht gekomen bij een tussenpersoon waar ik nu nog steeds werk. Laatst hadden we op kantoor weer te maken met een wanbetaler. De verzekering zou dus eigenlijk beëindigd moeten worden. Dankzij de minor heb ik echter geleerd dat we verder moeten kijken dan het feit dat iemand de premie niet langer betaalt. Ik heb de stoute schoenen aangetrokken en besloten om een afspraak in te plannen met meneer A. om uit te zoeken waarom hij zijn premie niet langer betaalt. Ik heb uitgelegd waarom ik graag even langs wilde komen en ik hoorde de opluchting in de stem. Hij ging akkoord met een afspraak en twee dagen later stond ik bij hem op de stoep.

Eenmaal binnen was het druk. Er waren vier kinderen en zij moesten allemaal naar school. De oudsten konden inmiddels zichzelf klaarmaken en zelfstandig naar school. De jongste zat echter in een rolstoel en hij wordt iedere dag door zijn moeder in een aangepaste bus naar school gebracht. Juist om die bus ging de kwestie bij ons op kantoor dus. Hiervan werd de premie niet langer betaald ondanks meerdere verzoeken.

Meneer legde mij uit dat ze de auto heel hard nodig hadden om hun zoontje naar school te kunnen brengen. Dit zouden zij voor altijd moeten blijven doen aangezien hij dit nooit zelfstandig zou kunnen.

Zijn vrouw heeft haar baan moeten opzeggen om fulltime te kunnen zorgen voor hun zoontje.

Daarnaast gingen de oudste drie kinderen allemaal naar de middelbare school. Het leven werd dus steeds duurder terwijl er steeds minder geld binnen kwam.

Samen met meneer hebben we naar oplossingen gezocht. Ik zag dat meneer veel verzekeringen bij ons had lopen. Een vriend van hem had hem ooit geadviseerd om alles af te sluiten.

We hebben een en ander doorgenomen en zijn samen tot de conclusie gekomen dat de meeste verzekeringen overgesloten konden worden naar een voordeliger alternatief.

Daarnaast kon ook een aantal verzekeringen opgezegd worden omdat dit bij andere verzekeringen ook al meeverzekerd was. Op deze manier bespaarde meneer maandelijks veel geld en kon hij zijn premie voor de aangepaste bus betalen.

Tijdens de minor in 2018 heb ik geleerd dat je verder moet kijken naar het verhaal achter een persoon en dat niet alles altijd zo zwart-wit is. Dus ik wil je nogmaals bedanken dat je je hebt ingeschreven voor die minor.

Hierdoor heb ik geleerd dat het allemaal niet zo zwart wit hoeft te zijn. In dit geval volstond een simpel gesprek en zijn we samen tot een oplossing gekomen. Zonder de minor weet ik niet of het ooit in mij was opgekomen om deze meneer op te bellen om te kijken naar zijn kant van het verhaal en was meneer waarschijnlijk nog verder in de problemen gekomen!

Groetjes,

De toekomstige jij

Lieve Eva,

Afgelopen jaar dat ik werkzaam geweest ben heb ik verschillende dingen meegenomen in het uitoefenen van mijn beroep als verpleegkundige. De dingen die ik heb meegenomen is kennis en wijsheid dat ik heb opgedaan. Dit tijdens mijn minor in het 4^e leerjaar van de opleiding tot hbo-verpleegkundige.

Ik heb o.a. meegenomen dat elke patiënt een verhaal heeft en dat niemand hetzelfde is, ook al lijkt het vanaf de buitenkant wel zo. Als ik in gesprek ga met mijn patiënten en hier de tijd voor neem, krijg ik te horen waarom de patiënten in het ziekenhuis terecht zijn gekomen en wat de mogelijke oorzaken van de problemen op dit moment zijn.

Door de tijd te nemen en naast de patiënt te gaan zitten krijg ik een beter beeld van de patiënt en dit draagt bij aan het opbouwen van een vertrouwensrelatie.

Tijdens het verlenen van zorg aan mijn patiënten maak ik veel gebruik van mijn humor. Daarbij versterkt het de vertrouwensrelatie tussen patiënt en zorgverlener. Samen lachen terwijl de situatie penibel is, kan heel intiem zijn en het kan een band scheppen.

Een lachbui zou een patiënt kunnen helpen om dichterbij zijn gevoel te komen. Lange tijd was lachen tijdens de zorgverlening een taboe. 'Lol maken met patiënten of collega's was eerder onprofessioneel, het zou overkomen alsof je je werk niet serieus neemt.'

Een jonge verpleegkundige die vrolijk bij een patiënt in en uit huppelt krijgt daar opmerkingen over. 'Terwijl patiënten het vaak prettig vinden, die vrolijke energie om zich heen. Samen om iets kunnen lachen zou troost kunnen geven (Maseland, 2018).

Ook heb ik meegenomen vanuit de minor dat ik altijd aan de patiënten vraag hoe zij denken het thuis te gaan doen en of zij dit zien zitten. Ook vraag ik of er in de omgeving van de patiënt mensen aanwezig zijn om hem/haar te helpen of ondersteunen met dingen waar hij/zij tegenaan loopt thuis.

Door dit op tijdig uit te vragen kan ik sneller ondersteuning of hulp inschakelen vanuit het ziekenhuis en een overdracht schrijven voor de desbetreffende zorgverlener. Wanneer dit niet tijdig gebeurt kan het zijn dat patiënten onnodig langer in het ziekenhuis moeten verblijven (Berends & van der Sijp, z.d.). Uit onderzoek blijkt namelijk ook dat 22% van de zorgverleners van de ontslagen patiënten die het overnemen, vinden dat er bij het ontslag onvoldoende rekening gehouden werd met de persoonlijke en sociale omstandigheden waarin de patiënt verkeert (Mistiaen & Schellevis, 2008). Doordat ik tijdig inventariseer in wat voor omstandigheden de patiënt leeft, kan ik hier beter op in spelen.

Ik hoop dat ik mijn werk nog lang, met veel plezier uit zal blijven oefenen en terug blijf denken aan de tijd dat ik stageliep bij Moeders van Rotterdam en ik een leuke/leerzame minor volgde.

Groetjes,

Eva

Beste lezer,

Wat vliegt een half jaar toch snel voorbij. Zes maanden geleden ben ik afgestudeerd en kon ik gelijk aan het werk in een praktijk. Zoals jullie weten, schrijf ik over mijn belevingen als een beginnend verloskundige.

Ik zal eens vertellen waar deze inspiratie vandaan komt. Ik heb tijdens mijn studie de minor “Kansrijke zorg voor kansarmen” gevolgd. Deze minor ging over de zorg voor kwetsbare zwangeren en ik kan eerlijk zeggen dat het kiezen van deze minor de beste keuze voor mij is geweest. Het heeft mij gevormd tot verloskundige, maar heeft mij ook aan het schrijven gebracht. Tijdens de minor hebben we kwetsbare zwangeren en moeders begeleid. Wij moesten een verhaal schrijven over een van onze moeders. Ik vond dit eerst echt helemaal niets.

Toch bedacht ik tijdens de minor en het schrijven, waarom schrijf ik eigenlijk niet. Ik maak zoveel mee en kom zoveel bijzondere vrouwen en partners tegen met hun eigen verhalen. Waarom zou ik het tot een herinnering laten, die toch maar verwatert? Waarom zou ik het niet vastleggen, zodat ik deze inspirerende, bijzondere en soms aangrijpende situaties niet altijd bij me heb? Misschien dat ik zelfs andere mensen ermee kon inspireren.

Wat ik vooral heb geleerd van de minor, is dat iedereen een verhaal te vertellen heeft. Elke vrouw en man heeft een eigen verhaal, die niet saai of irrelevant is. Iedereen heeft een uniek verhaal en is op zijn eigen manier interessant. Hierdoor ben ik meer gaan doorvragen bij mijn cliënten en ben ik ze zo beter gaan leren kennen. Ik heb hierdoor een betere band met mijn cliënten.

Zo had ik laatst een bevalling in een geboortecentrum. Het was het tweede kindje van het stel. De man had ik eigenlijk nog nooit gezien. Hij was nooit meegekomen naar een consult tijdens de zwangerschap.

Tijdens de bevalling zat hij continue op zijn telefoon en kwam hij ongeduldig over. Zijn vrouw had op het moment 5 cm ontsluiting. Hij vroeg of het niet ging gebeuren in de aankomende 10 minuten. Ik vertelde dat het nog wel even kon gaan duren. De man ging naar buiten om te roken. Terwijl hij buiten was, zat ik te denken. Het is hun tweede kindje, het kan niet zijn dat hij zo ongeïnteresseerd is. Toen hij terug kwam, ging ik het toch vragen. Iets wat ik voor de minor nooit had gedaan. Ik vroeg of hij het spannend vond. Hij vertelde dat hij het ontzettend spannend vond en niet zo goed wist wat hij moest doen.

Hij vertelde dat hij er bij de geboorte van zijn eerste kind er niet bij kon zijn. Hij was toen in het buitenland om zijn overleden vader te begraven. Ik begreep toen dat hij last had van de spanning. Na een aantal uur was het eindelijk zover, het kind werd bijna geboren. Het jongetje kwam levendig en huilend ter wereld. Snel lag hij stil met zijn open ogen de wereld te bewonderen.

Ik keek naar de vader en hij was in tranen. Door zijn verhaal werd ik zelf ook emotioneel en had moeite om zelf geen traan te laten.

Hoe mooi is het om door het uitvragen en doorvragen achter zo'n verhaal te komen en de persoon beter te leren kennen en hier de zorg op aan te passen. Dit maakt het werk zo veel mooier.

Ilse

De vrouw die het lange pad heeft gewandeld

Verhalen van en over studenten uit de minor 'Kansrijke zorg'

Dit boek is het resultaat van de volgende vraag die Saskia Klinkenberg aan zichzelf stelde; wat zou het fantastisch zijn als er een onderwijsprogramma (minor) komt waarin aandacht is voor de begeleiding van kwetsbare moeders van Rotterdam en verhalen van de moeders en studenten centraal.

Saskia ging aan de slag en startte in september 2018 met zestien studenten. Nu een half jaar later is de minor afgerond en zijn we vele verhalen rijker. Verhalen van de studenten over hun persoonlijke ontwikkeling tijdens de minor. Ook verhalen over de moeders die zij hebben begeleid.

Dit boekje bevat een selectie uit deze verhalen. Het gaat Saskia niet om het meest gepolijste verhaal, er zitten rafelranden aan. Haar doel is om jullie mee te nemen in de wereld van deze studenten en van kwetsbare moeders in Rotterdam. Ook laat zij zien wat de kracht van een verhaal is.

'De opbrengst van de minor ligt voornamelijk bij het geval dat ik nu in staat ben om met een mildere blik naar de cliënten te kijken. Waar ik bij vorige stages al snel met een oordeel klaar stond, heb ik nu geleerd deze uit te stellen en echt naar de cliënt zelf te kijken. Dit komt ten eerste doordat we tijdens de minor hebben gewerkt met storytelling. Deze manier van observeren en beschrijven was voor mij een eyeopener, omdat ik zo gedwongen werd om meer naar de context van iemand zijn verhaal te kijken.'

Willemieke

